

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna

Apare zilnic

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei
luni 600 Lei. — O lună 200 Lei — Pentru bănci,
autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru
America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu
strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate
nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRAȚIEI ziarului Tele-
graful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 8633/1944

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române
de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat,
Crișana și Maramurăș

*Iubitului popor credincios din regiunea secuizată, acum din nou
și pentru totdeauna eliberată: Har și milă dela Dumnezeu
Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos*

„Bucurați-vă pururea întru Domnul,
și iarași zic: bucurați-vă”.

Filipeni 4, 4

Iubiții mei fii sufletești,

Acum patru ani o hotărîre nedreaptă a dușmanilor poporului românesc V'a pus din nou sub jugul maghiar, pe care strămoșii noștri l-au îndurat înainte vreme îndelungată. Grele au fost chinurile și prigonirile de care ați avut parte în răstimpul acestor patru ani. Ați fost batjocoriți, loviți, uciși, avutul Vostru a fost jefuit, bisericile în multe locuri V'au fost dărâmate, arse sau închise, preoții Voștri au fost alungați și sufletul Vostru a fost oprit de a-și mai arăta credința strămoșească și dragostea de neam.

Cu mare durere primiam veștile despre suferințele Voastre și 'n tot acest timp n'am încetat a înălța rugăciuni către Dumnezeu să scurteze vremea aceasta de încercare și să Vă aducă iarăși la sânul Patriei românești, ca să puteți trăi în libertate, după voia sufletului Vostru.

Și iată că Dumnezeu s'a mi-
lostivit de Voi și a ascultat rugă-
ciunile pe cari cu toții le-am făcut.
Prin înțelepciunea iubitului nostru
Rege Mihai I și a unor bărbați iu-
bitori de neam, oastea noastră a
pornit împreună cu viteaza oaste
rusească împotriva ungurilor cari
vă țineau în robie și a nemților cari
îi sprijineau și astăzi sunteți iar slo-
bozi de lanțuri. Acum nimeni nu
Vă mai batjocorește pentru că
sunteți Români și nimeni nu Vă
mai oprește să Vă mărturișiți cre-
dința strămoșească.

Știm, iubiții mei, că pe mulți
dintre Voi asupritorii unguri v'au
silit cu amenințări de moarte să
treceți la bisericile lor, ca să Vă
facă mai ușor unguri. Dar sufletele
Voastre nu s'au lepădat în adâncul
lor de credința strămoșească. Știm
că cei mai mulți dintre Voi ați
îndurat toate batjocurile și suferin-
țele, dar nu v'ați lepădat de legea

părinților Voștri. Laud această a-
lipire a Voastră către Biserica
noastră.

Acum și cei cari ați trecut sau
ați fost trecuți cu de-a sila și fără
să fiți măcar întrebați, la alte legi,
sunteți liberi să Vă întoarceți iarăși
netulburați la sânul Maicii Voastre
celei bune, la sfânta Biserică cea
adevărată, care este a noastră a
Românilor.

Ca Părinte și Păstor sufletesc
al Vostru, Vă chem pe toți să Vă
întoarceți acasă, la credința Voa-
stră moștenită dela părinți, lepădând
de pe sufletul Vostru orice urmă și
orice lanț al străinului.

Să știți că de astă dată elibe-
rarea Voastră de sub jugul ma-
ghiar este pentru totdeauna. Duș-
manul nostru e zdrobit pe veci.
Nici odată nu-și va mai putea
înălța capul, ca să Vă mai facă
vreun rău. Deci întoarceți-Vă la
sânul cald al Bisericii noastre cu
toată hotărîrea și cu tot curajul.

În curând Vă voi trimite
preoți de ai noștri, întrucât se va
putea pe aceia cari v'au păstorit
înainte cu patru ani și pe cari îi
cunoașteți. Să-i primiți cu bucurie,
ca pe niște soli ai biruinții româ-
nești.

Mulțumesc în numele Vostru
și al meu Preasfințitului meu frate,
Episcopul Nicolae al Clujului, că
s'a îngrijit de Voi cu iubire în
acești patru ani de prigonire a cre-
dinții Voastre, întru cât a putut,
trimițând la Voi câțiva preoți și
venind chiar P. Sfinția Sa în per-
soană ca să Vă întărească în cre-
dință.

Vremuri mai bune se deschid
de aici înainte pentru oricine e
Român. Bisericele vor fi rezidite
și redeschise. Starea Voastră se
va îmbunătăți, ca să nu mai fiți
umiliți de unguri.

Dacă bunul Dumnezeu îmi va
ajuta, nu peste mult voi veni să

Pentru cei nedumeriți

Am publicat în coloanele zia-
rului nostru cuvântarea rostită de
I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae în
Consiliul de Coroană ținut în dimi-
neața zilei de 30 August 1940, cu-
vântare prin care înaltul ierarh
declara răspicat că nu primește
arbitrajul dela Viena.

Scopul nostru era să arătăm
că și 'n trista zi de debandadă
politică s'au găsit români și încă
mulți cari au avut patriotica înțe-
lepciune și îndrăsneală de a re-
fuza odiosul dictat.

În adevăr, zece din membri
prezenți ai Consiliului de Coroană
au votat împotriva lui. I. P. S. Sa
Mitropolitul Nicolae și-a și moti-
vat, în chip magistral, refuzul de a
primi arbitrajul. Și a făcut acest
lucru în numele întregului cler și
popor credincios pe care îl pă-
storia.

Prin urmare: de strigis quae
non sunt, nulla quaestio.

Vă văd față la față și eu, să Vă
aduc cuvânt de mângăiere, să Vă
cunosc ranele și lipsurile, ca să
știu ce măsuri trebuesc luate pen-
tru îndreptarea lor.

Cea dintâi vizitație a mea după
eliberarea din robia maghiară pe
urma războiului trecut am făcut-o
la voi, cei din județele secuizate.
Și de astă dată tot la Voi mi-e
gândul să-mi îndreptez cei dintâi
pași, ca să mă rog împreună cu
Voi și să dăm mulțumită lui Dum-
nezeu pentru tot binele ce l-a re-
vărsat peste noi.

Și până atunci, trimițându-Vă
arhierasca binecuvântare pentru
Voi toți cei ce ați rămas tari în
credință și pentru cei cari Vă în-
toarceți iarăși în sânul Maicii
Voastre sufletești, dela care ați fost
rupți prin silă, Vă îmbrățișez cu
cea mai caldă iubire părintească.

Pentru toate acestea vă zic
cu sf. apostol Pavel: „Bucurați-vă
pururea întru Domnul, și iarăși zic:
Bucurați-vă”!

Sibiu, la 25 Septemvrie 1944.
Al Vostru al tuturor de tot binele
voitor:

(ss) Nicolae

arhiepiscop și mitropolit

Așa se bat „cadeții” noștri!

Continuăm publicarea faptelor
de arme, săvârșite de elevii școa-
lelor noastre de ofițeri și subofi-
țeri activi și de rezervă, potrivit
relațiilor oficiale:

„Este vrednic de subliniat, în
noianul recentelor fapte de arme
ale bravei noastre oștiri, avântul
și spiritul de sacrificiu al tinerelor
noastre vlăstare — elevi ai școli-
lor de ofițeri și subofițeri.

Astfel:

În operațiunile din zona Che-
sinț (S-E Arad) elevii școlii de ofi-
țeri rezervă infanterie nr. 4 din
Arad, s'au întrecut în eroism cu
bravii noștri cavaleriști întru stă-
vilirea repetatelor și puternicelor
atacuri dușmane.

Elevii școlii de subofițeri re-
zervă infanterie nr. 2 dela Botoșani
și cei ai centrului de instrucție
jandarmi Timișoara, au luptat e-
roic cu infanteriștii noștri și cei
sovietici, în grelele lupte de apă-
rare din zona Sangu și Vinga (S.
Arad).

În operațiunile de dezarmare
a trupelor germane din zona Ba-
lomir, s'au distins elevii școalei de
subofițeri rezervă de infanterie nr.
5 dela Galați, cari, prin inițiativă
și curaj, au pus în imposibilitate
pe aviatorii germani de a folosi
aerodromul dela Balomir.

În fine, Centrul de instrucție
Tirol-Caraș, constituind 5 batali-
oane, se găsește în operațiunile
de pe Mureșul inferior, dela 24 Au-
gust, distingându-se cu osebire în
luptele grele dela vest și sud-vest
de Timișoara.

Ostașii din toate armele — ofi-
țeri, subofițeri, ai unităților noa-
stre ca și tinerele vlăstare, — ofi-
țeri și subofițeri de mâine, — se în-
trec în eroism și spirit de jertfă,
alături de trupele sovietice aliate,
pentru desrobirea Ardealului și îm-
plinirea dreptății românești”.

Cartelele de pâne

Expirând vechile cartele de
pâne, în săptămâna ce vine se va
începe, în toată țara, eliberarea
noilor cartele de pâne.

Religie și caracter

Ne aflăm în pragul unui nou an școlar. Autoritățile competente fac toate eforturile și pregătirile necesare, ca să învingă extrem de numeroasele greutăți pe care războiul le-a pus în calea învățământului. Școala și îndrumarea tinerilor generații alcătuiesc un factor atât de important în viața popoarelor, încât nu se poate renunța la el. Fiecare generație își cere dreptul la lumină, și împărtășirea din izvoarele spiritului nu se poate întrerupe pentru anumite generații fără urmări păgubitoare.

Pentru biserică și slujitorii ei începutul unui nou an școlar este un moment de tresăltare și bucurie, pentru că prin acest eveniment biserica este chemată din nou în mijlocul vârstei celei mai prețuite — tinerețea — să dăluiească și să cultive sufletul ei cu puterea învățăturilor creștine și să îi transfigureze viața în lumina unui ideal, ce nu a putut fi până acum întrecut.

Îndeosebi, când slujitorii altarului au fost chemați să predea și în școala primară religia, începutul anului școlar reprezintă o zi de sărbătoare și de îmbărbătătoare nădejdi, iar pentru preot deschiderea unui câmp vast de activitate.

Iată pentru ce, socotim că nu putem trece cu vederea faptul începerii unui an școlar, fără să semnalăm câteva din îndatoririle ce decurg pentru noi, și fără o luare serioasă de contact cu realitățile ce ne stau în față.

Fie-ne deci îngăduit a lămurii, pentru noi toți, care este rolul religiei în școală, ce poate da ea în concertul celorlalte materii de învățământ și, mai ales, ce poate da ea mai mult decât acestea?

Evident orice strădanie educativă are o țintă, urmărește un ideal. Pedagogia, adevăr știința educației, a parcurs un drum lung și de multe ori nețărâmur, până să ajungă a fixa cel mai cuprinzător ideal al educației. Uneori a socotit pe individ ca scop în sine, alteori ca mijloc pentru ajungerea altor scopuri. Au fost epoci în care idealul educației era atribuit cu exclusivitate dezvoltării unei sau alteia dintre facultățile sufletului. Multă vreme s'a urmărit un ideal intelectualist, alteori unul sentimentalist sau estetic. N'au lipsit nici epoci în care fixarea idealului educației era în funcție de curentul filosofic al vremii sau de orientarea politică.

Dar toate acestea nu au făcut decât să privească și să atragă unila-

teral una dintre facultățile sufletului, sau să-l angajeze pe om în rătăciunile curente.

Psihologia modernă — și aici stă marea ei merit — a dovedit că omul este o unitate și că în viața lui iau parte concomitent toate facultățile. Prin urmare adevăratul ideal al educației trebuie să îmbrățișeze toate puterile omului.

Aproape toți pedagogii moderni sunt de acord în a fixa ca ideal suprem al educației formarea caracterului.

Dar, dacă scopul ultim al educației este formarea caracterului, putem dela început spune că el a fost indicat și propus de mult omenirii întregi, chiar de Iisus Hristos în cuvintele: „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru din ceruri desăvârșit este”.

Identitatea dintre idealul educației pe care au ajuns să-l formuleze pedagogii din zilele noastre, cu idealul pe care îl întâlnim în Evanghelie, ne face să vedem, de la început, ce rost covârșitor poate avea religia pentru realizarea idealului educativ.

Mărturisim că deși pedagogii sunt de acord în ceea ce privește idealul educației, totuși diferă în ceea ce privește mijloacele și căile de realizare a lui. În tratatele noastre de pedagogie întâlnim capitole ca acestea: „Rolul educației fizice în formarea caracterului”; „Educația morală”; „Cultura estetică și caracterul”; însă aproape nimic despre rolul religiei în formarea caracterului. Ceea ce mi se pare o mare greșală. O fi contribuit fiecare din aceste activități practice și fizice cu ceva la formarea caracterului — nu zicem nu, — dar rădăcinile din care se dezvoltă și prin care se hrănește spiritual caracterul ni le dă religia. Caracter moral fără religie e o abstracțiune, e o faptură artificială și dacă totuși va voi cineva să ni-l arate în realitatea vie a vieții, el nu va putea rezista niciodată furtunoaselor valuri ale ei.

Căci de se va continua cu formarea caracterelor numai prin „educația voinței” ori a intelectului, sau prin exerciții fizice, vom auzi până departe în viitor strigătul: „Ne trebuie caractere”, „lipsesc caractere”.

Influența pe care o exercită religia asupra sufletului cu felul în care ea contribuie la descătușarea lui de patimi, e altfel decât a celorlalte metode. Ea nu se adresează din afară spre interior, nu vorbește părților ci întregului, pă-

trunde până în adâncul sufletului, până în conștiință pe care o luminează și o întărește ca veghețoare a întregii activități a omului.

Prin religie este deșteptat eul nostru cel mai lăuntric și adus la deplină claritate și siguranță a scopului său în lume, pentru a-l face să hotărască și să poruncească pornirilor inferioare ale trupului.

Dacă „conștiința, zice Foerster, nu mai e un templu în care grăește dumnezeirea”, atunci orice îndemn la împlinirea legii morale este insuficient, și nu rezistă multelor ispite ce vin dinlăuntru și din afară.

Ori conștiința își poate menține funcția ei veghețoare numai dacă nuse confundă cu cele lumești, și dacă menține o legătură vie cu Dumnezeu. Din această legătură a eului lăuntric cu viața cea veșnică, cu învierea care este dogma centrală a creștinismului, poate izvorî cea mai multă energie spirituală, cel mai mare entuziasm în împlinirea binelui.

Împreună cu ridicarea eului lăuntric și legarea lui de valorile veșnice, religia influențează și asupra facultăților sufletului.

Rațiunii îi deschide ușile spre adevărul absolut. Prin religie se luminează taina existenței și a menirii omului în lume. Prin ea se dă minții cea mai largă și mai cuprinzătoare concepție de viață. Religia oferă minții adevărul care mântue.

Sentimentului religia îi dă puterea să se înalțe de la cele de jos la cele de sus, dela cele relative la cele absolute. Afectivitatea omului nu poate găsi un teren mai larg de dezvoltare ca în religie, dar nici un sprijin de întărire a lui împotriva atragerilor ca de plumb spre păcat.

Certitudinile adevărului revelat nu se resfrâng numai asupra rațiunii, ci și asupra sentimentului și voinței. Credința în Dumnezeu este ca o forțare a întregii ființe omenești, e pilonul fără de care nu se poate forma și păstra caracterul.

Căci caracterul nu se poate menține numai pe o coordonată orizontală, nu-l poate menține nici o educație morală laică, oricâte norme ar da, nici mediul social care se schimbă și nu are consecvență. E de lipsă în formarea și susținerea caracterului de coordonată verticală a religiei, prin care omul se leagă cu Dumnezeu. Numai aceasta menține în stare de trezire conștiința și îi dă putere să exercite o acțiune de purificare și sublimare a sentimentelor.

Atât în parohie, cât și în filia Bodoș bisericile n'au fost dărâmate. În comunele vecine: Herculan au fost dărâmate turnurile și altarul, apoi au spoit peste picturi și au transformat biserica în sală de dans — din ordinul preotului ref. Rozsondai Adam, (e din Hălmeag) azi e fugit cu armata ungurească. În Biborțeni a fost dărâmată până în temelii, ne mai cunoscându-se locul unde era biserica. Materialul l-au dus ungurii prin curți, din ordinul pr. ref. Molnar Béla, care e fugit cu armata ungară. În Racoșul de Sus s'a dărâmat, și din acel material s'a făcut pe același loc școală pentru copii mici, din ordinul protopopului unitarian Kelemen Pišta, care e acasă.

Cum bisericile au fost dărâmate din ordinul autorităților bis. locale și cu consimțământul cetățenilor maghiari, al comi-

Sentimentul iubirii, ca să vorbim numai despre cel mai tare sentiment, poate fi sublimat și direcționat, în funcția lui de corolar al caracterului, numai printr-o legătură cu supranaturalul. Altfel el ajunge, într-o etapă din dezvoltarea individului, o mare piedecă în calea desăvârșirii.

Formarea caracterului este în strânsă legătură cu educația voinței. Dar felul cum se înțelege educația acestei facultăți, lasă să se vadă, că ea singură nu se poate susține și nu poate forma caracterul. Voinței omului modern, angajată și cheltuită atât de mult pe panta distrugerilor, îi lipsește puterea de a voi și a realiza binele în locul răului. Omul modern nu e lipsit de voință, ci de „voință de a voi binele” și aceasta pentru că voința lui nu e luminată și întărită de o conștiință și de un ideal care să fie ca un contra-pond al cheltuirilor inferioare în care este târâtă.

Adevărata cunoaștere a facultăților sufletești ne arată că ele sunt în stare naturală slabe, supuse multor greșeli. Pentru activarea lor superioară religia le comunică puterea supranaturală a harului. Este ceea ce îl face pe marele pedagog al zilelor noastre F. W. Foerster, să deschidă un capitol nou în educația voinței, acela despre: „Voință și har”. prin care se alungă „iluzia mântuirii prin sine”.

Ne oprim aici cu arătarea puterilor pe care religia le comunică sufletului spre ajungerea idealului superior al educației. Din ele se poate vedea ce rol covârșitor are religia în formarea caracterului moral. Ea este de fapt „sfera propriei vieți a caracterului”, și fără sprijinul ei nu e posibilă îngrijirea sufletului.

Dar marele rol al religiei în formarea și menținerea caracterului moral aduce cu sine un mare obligament pentru propunătorii ei în școală. Ei sunt chemați să ducă clipă cu clipă în mijlocul tineretului pe Iisus Hristos, cu înțelegerea comoara vie a învățăturilor și puterilor supranaturale date de El, pentru desăvârșirea și mântuirea tuturor oamenilor.

Preot Vasile Coman

Serviciul religios

În catedrala mitrop. din Sibiu:

Duminecă 1 Octombrie 1944, servesc: Cons. Ieronim Grovu, Gheorghe Secaș și prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Dr. Grigorie T. Marcu. Predică: cons. Gh. Secaș. — La Oastea Domnului predică: Preot Dr. Ioan Chioarlu dela parohia Sibiu-inf.

tetelor bis., ar trebui să intrăm cu sf. slujbe în bisericile reformate atâta timp cât ne vor despăgubi sau construi altele, cum au fost! Dacă nu ni se aprobă acest lucru, acum, când ungurii nu pot protesta, nici n'au unde, atunci mai bine părăsim și noi aceste regiuni periculoase. Ar mai trebui puse table pe pereții caselor acelor unguri cari au dărâmat bis. și cari au bătut sau ofensat pe români — cu inscripția: „Dărâmat bis. ort. în anul 1940” sau „persecutat și bătut pe români în 1940—1944”, ca să-l mustre conștiința și să fie expuși în fața lumii toată viața. Legea poate să-l amnestieze, dar noi nu-l vom ierta!

Preoții unguri plecați nu vor mai veni la posturile lor. Se nasc alte curiozități, și rugăm ordin în acest sens, dela cei chemați.

Biblioteca o am intactă.

În parohia Apața, până la ventrea altui preot, slujesc a doua duminică. Acolo, credincioșii sunt câștigați pentru Domnul.

Aici încă n'au sosit autoritățile administrative. Avem 3 jandarmi și eu. Cantorul Roman Gh. e prizonier în Rusia. (A fost utilizat în Racoșul de Jos).

Acum au să vină la ortodoxie o serie de unguri — așa văd aici. — Nu sunt de părere să-i primim!

Pr. I. Garcea

FOIȘOARA

Raport din ținut desrobit

Respectuos raportează că m'am prezentat în parohia Bățanii Mari, jud. Trei Scaune, în ziua de 24 Sept. și am găsit următoarele:

Românii s'au menținut în ortodoxie, 57 suflete pe care nu le-au putut converti. Când ne-am întâlnit, ne-am îmbrățișat cu ochii inecați în lacrimi. Cei trecuți forțat declară că în cei patru ani n'au fost barem unul la biserică reformată! Am venit cu toții la biserică și am mulțumit lui Dumnezeu plângând că ne-a scăpat de unguri.

Preoții reformați au fugit cu toții, afară de cei din Racoșul de Sus, Bățanii Mici, Filea (din regiunea asta), și nu sunt sigur dacă a rămas cel rom. catolic în Baraolt. Toți au fost cei mai periculoși dușmani ai românilor.

Situația bisericilor: În Bățanii Mari e cum am lăsat-o; curată, aerisită în toată luna de către episcop. În Bodoș; Altarul

isbit cu săcurea, prestolul întors la pământ și sf. moaște aruncate, sf. Evanghelie cu foile rupte la mijloc, crucile de pe bis. și turn au fost doborâte și aruncate jos, iar flăcări de unguri s'au murdărit pe ele. Sf. icoane, potir, odăjdii au fost luate de românele Maria Galița și Bucura Bogdan și păstrate cu grija și sf. Evang. așa ruptă.

Aici au fost de asemenea bătăuți credincioșii. Sf. antimis a fost purtat în sân timp de 4 ani de către Bucura N. Bogdan, care-i cunoștea însemnătatea! Ferestrele au fost sparte toate. Imi spun toți că mă vedeau în vis și le țineam sf. slujbe. Aveau toți aghiazmă din care gustau în sărbători. Bucura Bogdan spune că în cei 4 ani, la cele 4 sf. Paști a cuminecat-o Dumnezeu; („négyezer kaptam urvacsorát az Istentől”) I-am găsit mai înfocați credincioși decât i-am lăsat. Le-au ținut slujbe de câteva ori pâr. Petruț din Vâlcele. Nicolae Alexandru din Bățanii Mari și-a dus o copilă s'o boteze tocmai la Covasna. Protopopul ref. Nagy Elek i-a spus că și el ar fi botezat-o, dar i-a răspuns: „a református keresztelés nem ó, nem szent! („botezul reformat nu-i ort. sfânt”). În Aita Seacă era pe patul de moarte Petru Ilieș care a întrebat: „hát ha meg halok, milyen harangot huznak? („și dacă mor ce clopot îmi

In toate țările s'au început reforme largi în structura socială a colectivității în direcția unei ordini mai drepte, mai morale, a unui spirit mai frănesc. Dacă la sacrificii sunt chemați toți în vremuri grele pentru neam, toți trebuie să fie făcuți părtași și la bunurile pentru cari au luptat. Timpurile viitoare nu vor mai suporta exageratele inegalități materiale și distanțe între clasele sociale. Duhul vremii impune realizarea celei mai desăvârșite comunități între fiii aceluiaș popor. Sentimentul de răspundere care trebuie să fie făcut normă pentru existența indivizilor, e sfidat mai ales de cei cari, în timp ce fiii țării își varsă sângele pe front, iar familiile lor se ofilesc în suferință, acumulează prin tot felul de speculații averi fabuloase. Reformele sociale ale viitorului trebuie să înceapă de acea cu sequestrarea averilor îngreșmădite în timpul războiului în mod necinstit ori prin conjuncturi cari nu dau dreptul la câștiguri exagerate. Din acele averi vor trebui să fie create instituții de ajutoare și de ocrotire a celor ce au dat atât de mult acestui războiu, încât nu mai sunt în stare să facă față greutăților vieții.

Invit preoțimea noastră să se angajeze în această misiune de pregătire a sufletelor pentru schimbările de ordin social-creștin pe cari le vor impune timpurile viitoare. Precum a fost totdeauna o preoție a poporului, înfrățită cu el în greutățile sorții, așa să rămână și de aici înainte: apropiată de sufletele celor mulți și smeriți.

(I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE, în cuvântarea de deschidere a Adunării eparhiale din 2 Maiu 1943).

(58) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III a Ghijasa de jos, din protopopiatul Agnita, se publică prin această concurs cu termen de 30 (treizeci) zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

- 1) Salarul dela Stat.
- 2) Sesiunea parohială 13 jugăre, din care 9 jugăre necomasat arabil și 4 jugăre comasat lănașe.
- 3) Drept în pășune pentru 2 vite ca orice proprietar, și pe ogoare câte vite are.
- 4) Două sorți de lemne de foc, una gratuit și a doua cu prețul de strigare; transportul lemnelor gratuit, fasonatul privind pe preot.
- 5) Venitele stolare stabilite în protopopiat.
- 6) Casă parohială nouă, cu toate depindețele necesare unei gospodării.

Cereriile de concurs, însoțite de toate actele prescise în regulamentul pentru parohii și de încuviințarea de candidare exoperată dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termen Oficiului Protopopesc din Agnita, iar concurenții, cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în parohie într-o zi de Duminică sau sâmbătoare spre a sluji în biserică, a predica și a face cunoștință cu credincioșii.

Agnita, la 1 Septembrie 1944.

Oficiul protopopesc al Agnitei în înțelegere cu consiliul parohial din Ghijasa de jos.

Preot Mihail Leicu
adm. protopopesc

Dragoste

Pentru Tine, Doamne, numai pentru Tine,
Am cules argintul nopților de Mai,
Am legat în cântec zumzet de albine.
Glas de aiută, dulce vers de Mai.
Am aprins în suflet tinere văpăi,
In luciri de aur, flăcări de rubine.
Am căutat în noapte, luminate căi,
Către tine. Doamne, numai către Tine.
Am citit din file vechi cu slovă ștearsă,
Stih de preamărire Sfânt numelui Tău.
Am țesut în pânză Jertfa Ta nearsă;
Ce-a zdrobit țaria veșnicului rău.
Am cântat iubirea Sfintelor femei,
Care au mers la groapă ca să Ți-se'nchine;
Am cusut din raze râuri de scânteii,
Pentru Tine, Doamne, numai pentru Tine.
Ți-am trimis spre Ceruri tainică solie,
Dragoste curată, dor nepătimaș,
Să-mi gătești de nuntă haină argintie,
Și'n sclipiri de soare, să-mi gătești sălaș.
Dragostea curată, dorul din solii,
Cu miros de smirnă'n rugă să se'mbie,
Ca să urce fumu'n valuri viorii,
Către Tine, Doamne, numai pentru Tine.
Pentru Tine, Doamne, numai pentru Tine,
Vreau să-mi plângă, albe, oasele sub roți,
Vreau să-mi curgă, rumen, sângele din vine,
Trupul meu cel fraged să mi-l rupă toți,
Invelită'n haina marilor dureri,
Să pășesc pe calea grelelor tăceri,
Către Tine, Doamne, numai pentru Tine.

Florica Lațcu

Psihologie bolnavă

La Sâmbăta de Sus — la Sf. Mănăstire a lui Constantin Brâncoveanu, renovată și îngrijită cu mână de excelent organizator de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae unde poți vedea și un minunat parc cu rare flori de munte și de baltă sădite de mâna I. P. Sf. Sale, — are obiceiul Marele nostru Ierarh să rețină la masă pe intelectualii credincioși, cari vin acolo cu ocazia frumosului pelerinaj al „Oștii Domnului” în Vinerea luminată.

Mi-aduc aminte, că în aceea zi de la Izvorul Tămăduirii din Mai 1941, fiind de față și fostul prim-ministru general Văitoianu și organele oficiale din Sibiu și Făgăraș, mi-am permis la masă întrebarea:

I. P. Sf. Stăpâne, oare ce psihologie bolnavă o fi având Italia și Germania să ne cluntească Ardealul, să creadă, că așa să poate câștiga sufletul unui popor, să pretindă să luptăm alături de ei, când tot sufletul nostru este alături de Franța și Anglia, căci ele ne-au ajutat să creăm România întregită? — Parcă văd și acum fața luminată de o bunăvoință a Înaltului Ierarh, puțin stânjenită de întrebarea mea, căci era o întrebare, ce zăcea în sufletul fiecărui bun român, dar nu prea era voe nici s'o formulezi, cu atât mai puțin să se dea răspuns la ea...

Oare ce psihologie bolnavă îndeamnă azi pe unguri și pe germani să continue războiul? Ce speranță mai pot avea? Ce rol joacă, dacă cu câteva săptămâni criminalii războiului își prelungește viața și în schimb zeci de mil de vieți cad zilnic în țara lor din cauza lor.

Răspunsul: la mijloc e psihologia bolnavă, prin care Hitler și oamenii lui s'au îndepărtat de marile adevăruri din Biblie, ridicând minciuna, persecuția, rasismul la rangul de dogmă...

Va rămâne etern dealungul veacurilor adevărul: Pe cine vrea să pedepsească Dumnezeu, îl ia întâi mințile.

Dr. M. Suciu Sibianu

Bibliografie

„Factorii transilvani ai Unirii. 6 conferințe pentru comemorarea unui sfert de veac dela Untrea din Alba Iulia”, publicate de Extensiunea Academică. Brașov 1944, p. 175.

Implinirea primului sfert de veac dela Adunarea Națională din 1 Decembrie 1918 nu a putut fi sărbătorită în chip demn. Neferastele împrejurări, create prin al doilea război mondial, au ridicat piedeci de neînălțat în calea oricărei năzuințe de a da zilei de 1 Decembrie 1943 cuvenita atențiune. Câteva publicațiuni ocazionale au apărut totuși în capitala Țării, la Sibiu și la Brașov. Cea mai impunătoare, ca cuprins și ca formă, este publicațiunea Extensiunii Academice din Brașov, care pe extensiune de 175 pagini analizează principalii „factori transilvani ai Unirii”, în aceste 6 conferințe rostite toate de către distinși profesori ai Academiei de Înalte Studii Comerciale din Cluj-Brașov: 1. Prof. I. Mateiu, despre Rolul bisericii în pregătirea Unirii; 2. Prof. P. Roșca despre Rolul școlii în pregătirea Unirii; 3. Prof. I. Gherghel despre Rolul ziaristicii în pregătirea Unirii; 4. Prof. G. Cioranu despre Rolul băncilor românești în pregătirea Unirii; 5. Prof. S. Lupas despre Acțiunea politică în pregătirea Unirii, și 6. Prof. I. Gârbacea despre lupta „Asociațiunii pentru eliberare”.

Conferințele acestea vor contribui să sporească prestigiul științific-cultural nu numai al celor cari le-au rostit cu atâta precizie și putere de convingere, ci și al instituțiunii de învățământ universitar, în serviciul căreia se găsesc conferințarii.

Meritul principal revine Prorectorului I. Mateiu, care a înțeles, și de astădată ca și în trecut, să ia inițiativa și să ducă la deplin succes această impunătoare afirmare științifică a „Extensiunii Academice” întemeiate și îndrumate de D-Sa cu exemplară înălțare și tenacitate.

Lector

FARMACILE DE SERVICIU

Sâmbătă 30 Sept. Dr. Hans Binder, str. A. Iancu 9
Duminică 1 Oct. Victor Lieb str. Regina Maria 59

Invățătura zilei

Cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima dinspre el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu?
I Ioan 3, 17

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:
Duminică 1 Oct. — Ap. Anania
Luni 2 Oct. — M. Ciprian

Dela preotul Munteanu dela Belgrad la protopopul A. Munteanu din Huedin

Era pe vremea când, din Daci și Romani se plămădea la Dunărea de jos viteazul neam al Românilor de mai târziu. Pajura romană nu mai putea ține în toată siguranța straja graniții de miazănoapte. În fața cutropirilor ce nu vor înceta vreme de 1000 de ani (250—1241), strămoșii noștri legați de glie își aninaseră nădejile în viața cea plină de taine și minuni, pe care le-o propovăduiseră vlădicii și preoții și pe care le-o înrădăcinaseră în suflet, ca pe un lăsamânt din urmă, mucenicii noii credințe creștinești. Unul dintre aceștia a fost și preotul Munteanu despre care ne este vorba astăzi.

Sinaxarul îi zice Montanus din Singidunum, adică un preot coborât din munți, probabil al Mehedinților ori Banatului, în Țesul dunărean al Belgradului, care pe la începutul veacului IV după Hristos nu putea avea alți locuitori decât străbuni de-ai noștri, „străromâni”, cum le spun învățații, și cari s'au păstrat foarte numeroși în tot lungul Balcanilor.

Cumplită prigoană se iscase pe vremea aceea împotriva creștinilor. Slujbași împărătești alergau pretutindeni să prindă pe îndrumătorii Bisericii lui Hristos. Ca să-și piardă urma din calea răuvoitorilor, căroră de bună seamă le va fi biciuit cu asprime viața lor ticăloasă, părintele Munteanu fugi împreună cu soția sa, Maxima, în capitala provinciei, la Sirmium, Mitrovița de azi de pe malurile Savei, cele de vre-o 90 km. spre asfințit. Aici a stat câțva timp ascuns, trimițând doar câte-o poruncă la credincioșii săi din Belgrad prin câte-un binefăcător. Furia păgână s'a deslănțuit însă și mai puternică în acel oraș. După mulți sfinți mucenici, au fost prinși și preotul Munteanu și preoteasa Maxima.

Aprigul cârmuitor al ținutului, Probus i-a cerut să aducă jertfa zeilor păgâni și să asculte de porunca împăraților, dacă nu, va fi supus la chinuri. Preotul a răspuns senin că mai bine rabdă aici, decât să se lase de Hristos. „De vrei să mă dai la munci, spunea el, mă voi bucura că pot fi și eu părtaș la patima Domnului meu”.

Văzându-l atât de neclintit, cârmuitorul a căutat să înduplece măcar pe preoteasa Maxima, pe care o credea mai slabă. Mare i-a fost însă mirarea când află că și ea cere aceeași suferință pentru Hristos ca și soțul său. După câteva zile de chinuri, ei fură aduși din nou.

— Nebuni sânteți voi, întrebă Probus, că nu vă prețuiți viața?

— „Cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu ca să facă de răs pe cei înțelepți”, a răspuns preotul Munteanu.

Întăritat, Probus porunci ca cei doi să fie aruncați în valurile Savei, după ce li se va atârna câte-o piatră de gât.

Ajunși pe malul râului, părintele Munteanu și-a ridicat mâinile pe cer, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, primește sufletul robilor tăi Munteanu și Maxima, cari pățimesc pentru numele tău. Crește Doamne și apără turma ta cea credincioasă a Bisericii tale din aceste ținuturi ale Dunării, unde văd cu ochii minții cum se ridică un popor nou, care va chema în limbă română numele tău cel sfânt prin Biserica”.

Așa s'a sfârșit în 26 Martie 304 viața vrednicului preot Munteanu dela Belgrad. Sfințitele lor trupuri, scoase la mal, au fost duse de credincioși și păstrate cu sfințenie ca niște odoare de mult preț.

Dela preotul Munteanu din părțile Belgradului și până la protopopul A. Munteanu dela Huedin, mort și el acum 4 ani pentru credința străbună, un șir întreg de propovăduitori ai legii strămoșești s'au dăruit, jertfă curată și bine primită, pe altarul credinței noastre de totdeauna. Numele lor adesea a rămas necunoscut. Rода lor însă, îndrumarea neamului nostru, în vremi când n'aveam o rânduială politică unitară, precum și păstrarea lui pe linia jertfelniciei pentru creștinătate și pentru o viață plină de cinste și omenire, stă mărturie dealungul întregii istorii românești.

T.

O reabilitare

Oameni de caracter

Am publicat, la timp știrea că dl *Ion I. Lapedatu* și-a reluat funcțiunea de viceguvernator al Băncii Naționale.

Acum aflăm, că *destituirea* dlui I. I. Lapedatu din acest post a fost o volnicie de-a regimului dictatorial dispărut. Motivul adevărat al destituirii nu era „limita de vârstă”, ci cu totul altceva: Guvernul Antonescu, văzând că nădejdea sa, pusă în Germania, a dat greș, în fața furtunii ce se ridica din toate părțile a voit să *evacueze și averea Băncii Naționale*. La acest fapt, de spoliere a țării, s'au opus, cu toată hotărârea, atât dl *Ion I. Lapedatu*, cât și dl *C. Teodorescu*, administratori ai Băncii Naționale. Această opoziție fusese pricina, pentru care cei doi administratori incomozi trebuiau înlăturați. Sfârșitul se știe: *reabilitarea* celor vrednici din partea noului guvern.

Capitulare fără condiții

București 30 — Luând cuvântul în Camera Comunelor, cu privire la tratamentul ce urmează a fi aplicat Germaniei, dl Eden a afirmat că nu există decât o singură pace: aceea de care va rezulta capitularea fără condiții a Germaniei. Nu poate fi vorba de o pace negociată. Germania și Japonia trebuie puse în imposibilitatea de a reedita acțiunile lor nefericite din trecut. Nu ne putem lua responsabilitatea celor ce se vor întâmpla în viitor, aplicând acum Germaniei și Japoniei o îngăduință primejdioasă, — a încheiat dl Eden.

Cu privire la Bulgaria, Domnia Sa a spus că nu se va semna cu ea armistițiul până nu-și va retrage trupele din teritoriile Greciei și Jugoslaviei, ocupate în 1941.

Supraveghiați

În vremea din urmă s'au produs în Ungaria numeroase manifestări împotriva războiului, cu deosebire în bisericile romano-catolice. Pentru a preveni asemenea manifestări, autoritățile ungurești au numit funcționari speciali, cari au să asiste la slujbele religioase și să vegheze asupra atitudinii clerului și credincioșilor catolici. Un congres al rom.-catolicilor din Ungaria a fost interzis de guvern.

NOU DESCHIS!

NOU DESCHIS!

În strada Târgul Vinului Nr. 8
Atelierul HIDRO-TEHNICA
NICHIFOR GREGORIAN

63 3—3

Sublocotenentul erou

Mircea M. Antonescu

Vineri 29 Septembrie a. c. s'a făcut în cimitirul Eroilor — Dumbrava — din Sibiu reînhumarea rămășițelor pământești ale Sublocot. activ Mircea M. Antonescu din Regimentul Centrului de Instrucție Moto-Mecanizat, căzut eroic pe câmpul de onoare, luptând pe Mureșul durerilor și speranțelor românești pentru desrobirea Transilvaniei.

Serviciul religios a fost oficiat de Sfinția Sa Consilier Emilian Cioran, preot protopop Albu și preot Căpitan Negoiță. În afară de membrii familiei Doamna și dl Procuror General Mihai Gh. Antonescu, rude, se mai aflau prezenți toți Consilierii Curții de Apel din Sibiu în frunte cu dl. Prim-Președinte Papp, magistrați, ofițeri, din Garnizoana Sibiu în frunte cu dl Colonel Ignătescu, o companie de onoare dela Centrul de Instrucție al Cavaleriei de sub comanda dlui Lt.-Atanasescu, etc.

Sublocotenentul Mircea M. Antonescu, a fost un element distins al armatei, de aceea și pierderea lui este unanim regretată.

Promovat Sublocotenent în Mai 1944, în ziua de 26 August 1944 pleacă cu Regimentul 4 Vânători Moto, să desrobească pe frații de sub groaznică împilare străină.

Ajunge până pe Mureșul mijlociu unde în iureșul unor lupte crâncene căutând să fixeze un cap de pod o schije de brand inamică închide pentru todeauna o energie și o rezistență românească. Astfel în apusul zilei de 17 Septembrie 1944 Sublocot. Mircea M. Antonescu cade ca un pion al datoriei în luptă pentru desrobirea Patriei. Meritele acestui ofițer de elită au fost scoase în evidență de către părintele protopop Albu și Lt. Anastasescu dela Centrul de Instrucție al Cavaleriei.

Camarazii lui de arme și-au luat un jalnic adlo dela acela care cu bărbăție și dreptate a înfruntat moartea.

Pregătiri de înapoiere

Ministerul culturii naționale înștiințează Rectoratul universității Cluj-Sibiu, că-l autorizează să constituie comisia cu care să se deplaseze la Cluj, — când vor permite operațiile militare, — spre luarea măsurilor necesare pentru funcționarea universității.

Situația din Moldova

București 29 — În ședința Consiliului de miniștri de ieri, d. D. Negel, ministrul Agriculturii și dl gen. Dămăceanu, ministrul internelor, au făcut un raport asupra situației din Moldova așa cum au constatat-o la fața locului și asupra măsurilor pe care le-au luat.

Dl Roosevelt avertizează Argentina

New-York — În cadrele obișnuitei conferințe de presă dela Casa Albă, Președintele Roosevelt a dat un sever avertisment Argentinei, care prin atitudinea ei profascistă a îngreunat apărarea continentului american față de influențele hitleriste.

Români ridicați și duși

Mai cu seamă din Cluj și din ținutul Năsăudului, autoritățile ungurești au ridicat o seamă de intelectuali români și de plugari mai înstăriți, ducându-i spre interiorul Ungariei.

Autoritățile maghiare din orașul Dej au deținut și transportat pe următorii:

Dr. Ion Prodan fost prefect, Dr. Iuliu Micșa, Dr. Victor Micșa, Dr. Al. Coroiu, Dr. V. Mihali, advocați, M. Zaharia, prot. ort. al Dejului, Pr. I. Purdea, Al. Bărbos fost prim pretor și soția, Cornel Pop, I. Filip și soția, Ciupe, Lădăriu, învățător, Dr. Ionică Moldovanu avocat, R. Rusu, Gh. Costea prot., împreună cu alți 50 de intelectuali, meseriași și lucrători.

În aceeași situație se află și alți mulți ardeleni, al căror nume până acum nu se cunoaște.

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiunilor din ziua de 29 Septembrie:

În centrul Transilvaniei, trupele noastre, cari au depășit Mureșul superior pe un front larg, își continuă înaintarea.

În Transilvania de Vest, trupele române în colaborare cu trupele rusești au realizat noi succese. Orașul Salonta a fost cucerit. În Ungaria, a fost cucerit orașul Gyula.

În adaus la comunicat se precizează că trupele române au cucerit pe Mureș, Mureșeni și alte localități, iar trupele sovietice Sf. Ana de Mureș, Podeni și Remetea.

Pe Crișul Negru au ajuns la 15 km. Vest și Nord Vest Salonta.

În Banat au ocupat localitatea Șopotul Nou și au atins granița Iugoslaviei

Frontul din Răsărit

Londra 30 — Armata roșie a curățit în întregime Estonia de Germani. Aceștia se mai află numai în insulele Oesel și Pagol. Germanii au pierdut în Estonia peste 45.000 oameni, dintre cari 30.000 morți și 15.000 prizonieri. 87 tancuri germane au fost capturate și 86 distruse. Prada de războiu se cifrează la peste 2000 vagoane de cale ferată.

În Carpații de Nord sunt lupte de-a-lungul frontierei Cehoslovace. Armatele rusești au cucerit o lo-

Comisiile de purificarea magistraturii

Ministerul Justiției a format comisiile de purificare a magistraturii. S'au stabilit comisiunile următoare:

La Sibiu: dnii Popp, Antonescu și N. Alexandrescu; la Brașov: dnii Popp, Teodorescu și Pienescu; la Arad: dnii Popp, Savals (?) și Dobrescu; la Timișoara: dnii Popp, Niculescu și D. Nicolescu.

Luptele din pustă

Ieri, dela Radio Budapesta, s'au anunțat lupte grele defensive în regiunile Seghedin, Macău și Giula. — Guvernul dela Pesta declară că situația Ungariei e mai gravă azi decât cea dela Mohaci și Trianon.

calitate la un km. depărtare de frontiera Ruteniei.

Frontul din Balcani

Londra 30 — Comunicatul mareșalului Tito anunță că a fost cucerit orașul Strumița, în Macedonia, la circa 20 km. depărtare de frontiera Bulgariei.

Linia ferată Ljubljana-Zagreb este aproape toată în mâna Sârbilor.

În aceste regiuni un întreg regiment austriac s'a predat.

Frontul din Apus

Londra 30 — Armatele aliate din Vest și-au întărit pozițiile pe un front lung de 700 km.

Ieri armata a doua și-a extins pozițiile ei. Se semnalează noi înaintări la Nord de Eindhoven, fiind cucerite două localități.

La Nord-Est de Nancy 82 tancuri germane au fost scoase din acțiune.

Peste 1000 bombardiere grele, pornind de pe baze din Marea Britanie, au atacat ieri Saarbrücken, pe linia Sigfried și alte localități din Vestul Germaniei. 31 avioane de luptă germane au fost doborâte.

A fost acordat un armistițiu trupelor germane care luptă în orașul Calais, pentru evacuarea populației. Armistițiul expiră astăzi la amiază.

Frontul din Italia

În Italia, linia gotică a fost în întregime străpunsă.

În Nordul Italiei, muncitorii au declarat grevă la Milano, Torino, Genua și în alte localități.

Ultima Oră

București 30 — Guvernul regal român face cunoscut guvernului maghiar că dacă până la 1 Oct., ora 24, nu pune în libertate pe reprezentanții Bisericii și personalitățile românești din Ardealul de Nord care au fost arestate, va proceda imediat la arestări similare.

— Se așteaptă intrarea Italiei în război împotriva Japoniei.

— Delegația guvernului român plecată în Moldova s'a înapoiat.